

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอัตราคนมีโรคหลอดเลือดหัวใจถูกจับกุมและถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติจำนวนผู้ต้องขัง ตำรวจ ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546 โดยกรมคุมครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม พบว่ามีจำนวนผู้ต้องขังทั่วประเทศ 266,856 คน ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังเหล่านั้นจะกระทำผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งที่ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้แบ่งกรณีความผิดออกเป็น 13 กรณี ได้แก่

1. ความผิดทั่วไป
2. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร
3. ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง
4. ความผิดเกี่ยวกับความยุติธรรม
5. ความผิดเกี่ยวกับศาสนา
6. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน
7. ความผิดเกี่ยวกับการก่อเกิดกษัตริย์ของประชาชน
8. ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง
9. ความผิดเกี่ยวกับการค้า
10. ความผิดเกี่ยวกับเพศ
11. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
12. ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง
13. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

มูลเหตุอันสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดนั้น คือ ผู้ต้องขังยากจนไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ก่อให้เกิดการ โน้มน้าวให้กระทำผิดและต้องโทษในที่สุด ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นการกระทำผิดที่ผู้ต้องขังจำนวนมากถูกตัดสินให้รับการลงโทษจากศาลในปัจจุบัน มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งปรากฏการณ์ที่คนกระทำความผิดดังกล่าวเป็นจำนวนมากทำให้วิเคราะห์ได้ว่าคนไทยเกิดปัญหาเกี่ยวกับการทำมาหากินอันเป็นที่มาของรายได้ที่จะจุนเจือครอบครัว ส่วนหนึ่งในจำนวนดังกล่าวมีผู้ประกอบอาชีพการเกษตรรวมอยู่ด้วย การที่บุคคลเหล่านี้ถูกตัดสินโทษทำให้ขาดอิสรภาพที่จะประกอบอาชีพ

และถูกจำกัดพื้นที่อยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ดังนั้น การฝึกวิชาชีพจึงจำเป็นสำหรับการฝึกอบรม ผู้ต้องขังอันเป็นผลทางตรงและทางอ้อมแก่บุคคล ส่วนราชการ ตลอดจนประเทศชาติ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ต้องรับภาระหนักในการควบคุมและหาแนวทาง วิธีการในการแก้ไขและพัฒนาให้ผู้ต้องขัง ในความควบคุมสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และไม่กระทำความผิดซ้ำเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอก โดยแนวทางต่าง ๆ ที่กรมราชทัณฑ์ ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ได้แก่

1. การให้การศึกษาดังแต่ระดับพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา การศึกษาสายอาชีพและธรรมศึกษา โดยการประสานงานกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
2. การให้การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น เพื่อให้ผู้ต้องขังฝึกความชำนาญและความสามารถนำไปประกอบอาชีพ

การอบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในเรือนจำแต่ละประเภทนั้น ต้องดำเนินการตามหลักปรัชญาการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) ที่เชื่อว่าสาเหตุการประกอบอาชญากรรมเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลนั้น หรือเกิดจากความบกพร่องทางบุคลิกภาพ ดังนั้น โปรแกรมสำหรับการฝึกวิชาชีพจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับประวัติ ภูมิหลัง การศึกษา อาชีพ สภาพแวดล้อมเดิม ระดับสติปัญญา อายุ อุปนิสัย ความถนัด และความสนใจของผู้ต้องขัง โดยเรือนจำจะต้องมีความพร้อมที่จะดำเนินการตามโปรแกรมนั้นด้วย ภายใต้สภาพความเป็นจริง (Realistic) เท่าที่เรือนจำแต่ละประเภทจะสามารถดำเนินการได้

จากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้นของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ เพื่อที่จะหาแนวทางในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวภายหลังพ้นโทษ ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำหรือทำตัวเป็นภาระต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้น ของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพเกษตรระยะสั้นที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังหญิง ซึ่งเป็นผลให้ผู้ต้องขัง ได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมเมื่อพ้นโทษ

สมมุติฐานการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้นของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่

ขอบเขตและวิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้นของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่โดยการใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาดในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ในช่วงปี 2546 จำนวน 1,700 คน ทำการสุ่มตัวอย่าง ตามตารางแสดงขนาดประชากรและตัวอย่างของเฮนคอลล (Degree of Accuracy + .05) จำนวน 263 ราย จากจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในเกณฑ์กำหนดโทษคงเหลือจำระหว่าง 1-3 ปี จำนวน 750-800 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลมารวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม (Statistical Package for the Social Science: SPSS) โดยแบ่งข้อมูลดังนี้

- การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อทดสอบลักษณะบุคคล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- การทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล กับ ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้น ของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ โดยใช้ค่า ไคสแควร์ (Chi – Square Test)

ตัวแปรที่นำมาศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่
  - 1.1. อายุ
  - 1.2. ระดับการศึกษา
  - 1.3. อาชีพหลักก่อนถูกจับกุม
  - 1.4. ลักษณะการกระทำความผิด
  - 1.5. ระยะเวลาต้องโทษ
  - 1.6. การได้รับข่าวสารด้านการเกษตร
  - 1.7. ประสบการณ์ในการทำการเกษตร
  - 1.8. ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม
  - 1.9. ความต้องการมีความรู้ มีทักษะ เพื่อประกอบอาชีพหลังต้องโทษ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ข้อมูลความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ซึ่งจัดหมวดหมู่ของหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพออกเป็น 3 ประเภท และเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถระบุวิชาชีพที่ต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมได้ใน ประเภทอื่น ๆ ได้แก่

2.1 ประเภทที่ 1 วิชาชีพด้านการเกษตร ได้แก่

- การเพาะกล้าไม้ดอกไม้ประดับ
- การจัดสวนถาด
- การเพาะเห็ดฟาง
- การเพาะเห็ดนางฟ้า
- การเพาะเห็ดนางรม
- การเลี้ยงปลาสวยงาม

2.2 ประเภทที่ 2 วิชาชีพด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ได้แก่

- การทำเนื้อทูบ – เนื้อสวรรค์
- การทำกุนเชียง – หมูยอ
- การทำหมูหวาน

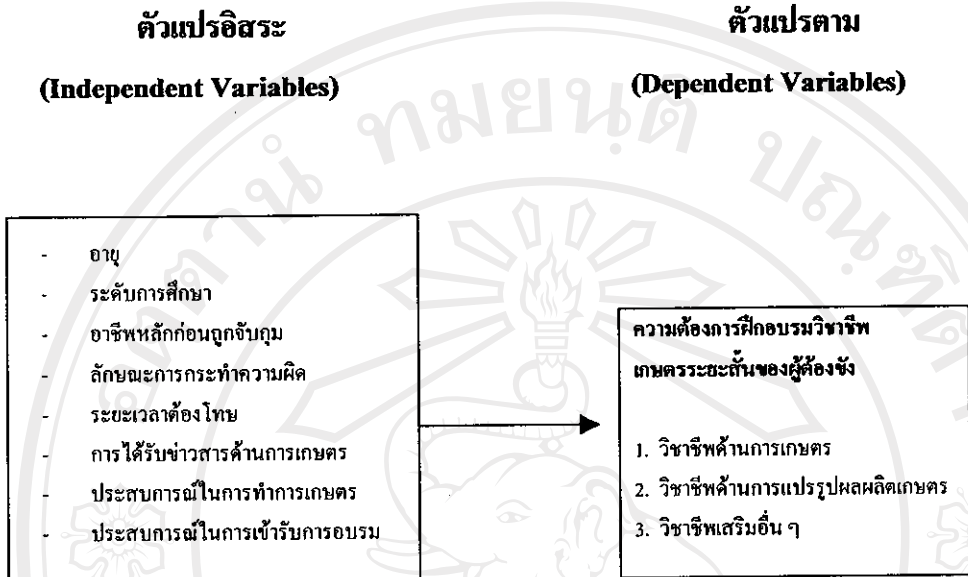
- การทำแคบหมู
- การทำเหนมหมู
- การทำแซนด์วิช
- การทำขนมจีบ – ซาลาเปา
- การทำวุ้นมะพร้าว
- การทำขนมอบ (เบเกอรี่)
- การถนอมอาหารจากกล้วย
- การทำข้าวเกรียบสมุนไพร
- การทำปาท่องโก๋
- การทำน้ำนมถั่วเหลือง

2.3 ประเภทที่ 3 วิชาชีพเสริมอื่น ๆ ได้แก่

- การนวดฝ่าเท้า
- การนวดสมุนไพร
- การนวดแผนโบราณ
- เสริมสวย
- การตัดเย็บเสื้อผ้า
- การทำดอกไม้ประดิษฐ์
- การทำกรอบรูปวิทยาศาสตร์
- การทำซิลค์สตรีน
- การเพ้นท์สี
- การทำผ้าบาติก
- อื่น ๆ ระบุ .....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ นิยามศัพท์เฉพาะที่ควรทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้น คือ

ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง ความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ ซึ่งอาจมีความรู้ความสามารถและทักษะน้อยกว่าสภาพที่หน่วยงานคาดหวังไว้ และสามารถแก้ไขได้ด้วยการให้การฝึกอบรม

วิชาชีพเกษตรระยะสั้น หมายถึง เป็นวิธีการอบรมอย่างเข้มข้นในบางวิชา ระยะเวลาอาจจะเป็น 1 วันถึง 2 สัปดาห์ การอบรมระยะสั้นการเรียนการสอนต้องมีการสอนอย่างย่อ สั้น ให้ความรู้เพิ่มเติมก้าวหน้าและมีทิศทาง พยายามให้แนวความคิดในเชิงที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นการสอนแบบไม่เป็นทางการ

ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝาก

นักโทษเด็ดขาด หมายถึง บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุดและหมายควมรวมถึงบุคคลที่ถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย

คนต้องขัง หมายถึง บุคคลที่ถูกขังไว้ตามหมายขัง

คนฝาก หมายถึง บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นโดยไม่มีหมายอาญา

ทัณฑสถานหญิง หมายถึง สถานที่ควบคุม อบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังหญิง

ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เป็นสถานที่ควบคุม อบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังหญิง มีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังที่มีโทษจำไม่เกิน 20 ปี ตั้งอยู่ที่เลขที่ 100 ถนนราชวิถี ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นที่เคยได้รับการศึกษาของผู้ต้องขัง

การได้รับข่าวสารด้านการเกษตร หมายถึง จำนวนครั้งต่อเดือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ เอกสารต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ โทรทัศน์ในรอบปีที่ผ่านมา

ประสบการณ์ในการทำเกษตร หมายถึง จำนวนครั้งต่อเดือนที่ผู้ต้องขังเคยได้ปฏิบัติงานการเกษตรในไร่นาจริงด้วยตนเองก่อนถูกคุมขังภายในทัณฑสถาน

ประสบการณ์ในการได้รับการฝึกอบรม หมายถึง จำนวนครั้งต่อปีที่ผู้ต้องขังเคยได้เข้าร่วมในการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาก่อนถูกคุมขังภายในทัณฑสถาน